

Модул 3.
В пълно съзнание за предизвикателствата пред нас

Общо умение
Решителност

Специфично умение
Упоритост

ПРОДЪЛЖАВАЙ, ДОКАТО НЕ СЕ ПОЛУЧИ

Днес ще се науча...

Да опитвам отново и отново, докато не се получи, както трябва.

Ще имаме нужда от...

Молив или тебешир на всеки двама ученици.

План на урока

1 Въведение

Има прекрасни неща, които всички можем да постигнем. Но понякога е трудно още от първия опит да правим нещата, както трябва. За да може всеки от нас да постигне това, което иска, е важно да продължавате да се опитвате и да правите всичко по силите си.

Разкажете им лична история за илюстрация, например, когато сте се учили да карате колело или ролери, когато сте се учили да си пишете името или ситуация, в която е трябвало да опитвате отново и отново, за да научите нещо непознато. Наблегнете на емоциите, които сте почувствали по време на този процес.

2 Същина

Днес ще опитаме някои предизвикателства. Станете и се опитайте да се отпуснете.

Следните дейности могат да се извършват в класната стая или на открито. Първо, направете кратка замявка с учениците; например да разгреят раменете и вратовете си, да вдигат и свалят ръцете си или да раздвижват краката си. Сега ги помолете да се опитат да направят следните предизвикателства (дайте им само един шанс за всяко предизвикателство). Засичайте времето, когато е необходимо.

- Седнете на пода и докоснете пръстите на краката си с ръце, без да повдигате коленете си от пода.
- Застанете на един крак за минута, без да се държите за нищо.
- Изминете кратко разстояние, скачайки на един крак (например направете пет подскока).
- Намерете си съотборник. Единият от вас ще трябва да лежи на земята, а другият ще измерва височината му (с тебешир или молив). След това си сменете ролите и направете същото. Сега и двамата се изправете и се опитайте да скочите до края на очертаването на тялото ви на земята.
- Седнете на земята и станете, без да използвате ръцете си.

Повечето ученици вероятно няма да могат да изпълнят тези задачи само от един опит.

Сега нека оформим кръг, за да се виждаме.

- Харесаха ли ви тези предизвикателства? Защо да или защо не?
- Трудни ли бяха или лесни?

Учениците могат да кажат, че не са успели да ги изпълнят, защото са имали само един опит.

- Успяхте ли да се справите с предизвикателствата? Ако не, как се чувствате?
- Мислите ли, че бихте могли да ги изпълните в крайна сметка? Как?

Възможен отговор: Като опитаме няколко пъти.

Изслушайте учениците и потвърдете техните чувства.

Сега ще опитаме отново, но този път ще имате много шансове да успеете.

Насърчавайте ги да проявят постоянство и да се опитват, докато не успеят. За да насърчите оптимизма в групата, насърчавайте учениците си, кажете им да си ръкопляскат един на друг, да скандират „можеш, ще успееш“ и др. Дайте им няколко минути, за да изпълнят всяка задача.

Сега, да оформим отново кръг. Легнете, затворете очи и в продължение на минута дишайте бавно и дълбоко. Сега отново се изправете и седнете.

3 Обобщение

- Успяхте ли да се справите с всички предизвикателства? Как се чувствате от това?
- Ако не сте успели с едно от предизвикателствата, как мислите, че бихте могли да го изпълните? Мислите ли, че бихте могли да се справите, ако имахте достатъчно време?
- Сещате ли се за друга ситуация, в която е трябвало да опитате няколко пъти, докато не успеете в това, което се опитвате да направите?
- Какви емоции изпитвахте в онзи момент?
- Опитвахте ли отново? Получи ли се? Ако не се е получило, как бихте могли да постигнете тази цел?

Да опитваш много пъти, докато не успееш, се нарича упоритост.

В какви ситуации смятате, че трябва да проявите упоритост?

Възможни отговори: Например, за да се научат да пишат, да решават задачи и т.н. Използвайте една от тези ситуации като пример и размислете върху емоциите, които неуспехът може да предизвика в нас.

Кажете на учениците си, че е важно първо да контролират тези емоции, за да могат да опитат отново.

В живота има много неща, за които ни трябва много практика, докато не успеем.

Концепции, съвети и често задавани въпроси

1 Основни концепции

Решителност: Да се изправяме пред предизвикателства и да преследваме трудни цели с непоколебимост и целенасоченост.

Упоритост: Непрекъснатите усилия да направим или постигнем нещо, независимо от трудностите, неуспехите или съпротивата (Merriam-Webster, 2015).

Устойчивост: Да се адаптираме добре, когато сме изправени пред тежка ситуация, травма, трагедия, заплахи или значителни източници на стрес – като проблеми в семейството и отношенията, сериозни здравословни проблеми или стресови фактори на работното място и финансови затруднения. Това означава да се възстановим от трудните преживявания (APA, 2015).

Важно е да помогнете на учениците си:

- Да размишляват върху емоциите и мислите, които се появяват, когато се изправят пред неуспеха, за да определят стратегии, които да им позволят да проявят упоритост и да постигнат целите си.
- Мислете творчески, за да измислите различни стратегии, които им позволяват да преодолеят всички възможни провали и да постигнат целите си.
- Практикувайте различни стратегии за постигане на целите си.

2 Съвети за учители и родители

Като възрастни можем да помогнем на децата да проявяват упоритост, за да могат да постигат целите, които си поставят. Важно е, в случай на евентуални неуспехи:

- Да потвърдим емоциите им – фрустрация, гняв или тъга. Например, можете да им кажете: „Разбирам, че ти е тъжно, защото не си се справил добре на теста, въпреки че си учил много“ или „Аз също се ядосвам, когато нещата не се получат както искам.“
- Помогнете им да овладеят емоциите си, като търсят различни стратегии за преодоляване на тези неуспехи и продължават да се опитват да постигнат предложената цел. Някои от стратегиите, които могат да бъдат предложени на децата, включват:
  - Избягвайте същите грешки и променете подхода към проблема или как изпълнявате задачата. Например, ако знаем, че ученето в тишина и опитите за запаметяване на информация не ни помагат да вземем теста, можем да опитаме други начини на учене, като например да използваме рисунки, да си правим обобщения или да учим в група.
  - Поставете си малки цели, които са постижими и работете за постигането на крайната цел. Например, ако искаме да сме наистина добри китаристи, можем да започнем с много добро изпълнение на по-лесни песни, а след това, малко по малко, да научим и по-трудни.
  - Учете се от другите. Например, когато учим за тест, можем да попитаме съучениците какви стратегии им помагат да учат.
  - Спрете за момент, а по-късно се върнете към задачата. Има ситуации, в които спирането за момент и повторния опит по-късно могат да ни помогнат да се успокоим и малко да разтоварим умовете си. Например, ако не сме в състояние да решим задача по математика, може да помогне да си направим кратка почивка, а след няколко минути да опитаме отново.

3 Често задавани въпроси

- **Защо е важно да сме упорити?**

Проявявайки упоритост, независимо от неуспехите или препятствията, ни позволява да постигаме цели, които на пръв поглед могат да изглеждат трудни. Успехът обикновено се свързва с упоритост. С други думи, за да станем експерти в нещо, трябва да се опитаме да постигнем целта няколко пъти. С упоритост се учим по-добре и доразвиваме уменията си.

- **Как мога да развия оптимизъм и надежда у децата?**

Помогнете на децата да виждат положителната страна на нещата. Можете например да им дадете задача за минута да Ви изброят всички хубави неща, за които се сещат в дадена ситуация. Например, когато изпълняват предизвикателствата, предложени в този урок, помогнете им да видят, че може да бъде по-забавно да опитват отново и отново, докато не успеят, вместо да успеят от първия опит. Дайте им надежда и им помогнете да визуализират действията си отвъд настоящето, проектирайки ги в бъдещето. Например, можете да им кажете: „Този път не го направи както трябва, но ако продължаваш да се опитваш, ще успееш и това ще те накара да се почувстваш много щастлив.“